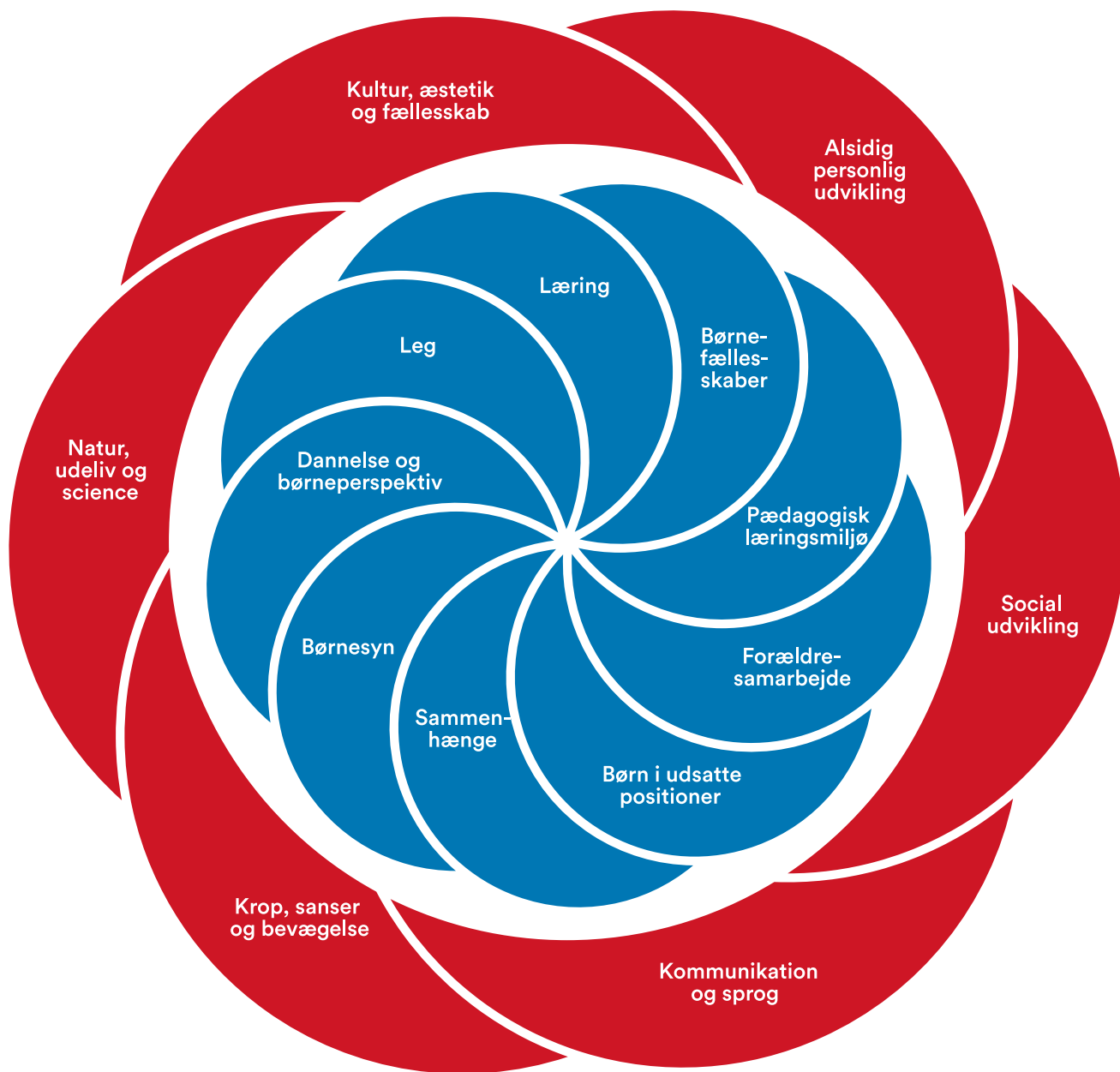

Pædagogisk læreplan

Sydbyens dagtilbud
Hyldgård & Lægds gård

Ikast-Brande
Kommune

Pædagogisk læreplan

Indhold

Præsentation af tilbuddet.....	5
Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	7
Læringsmiljøet understøtter børnenes brede læring	12
Børns brede læring på tværs af temaerne	12
Børns brede læring inden for temaerne	14
Alsidig personlig udvikling	14
Social udvikling.....	17
Kommunikation og sprog.....	19
Krop, sanser og bevægelse.....	21
Natur, udeliv og science	23
Kultur, æstetik og fællesskab	25
Børn i udsatte positioner.....	27
Samarbejde med forældre om børns læring	28
Inddragelse af lokalmiljøet	29
Sammenhæng til børnehaven	30
Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.....	31

Præsentation af tilbuddet

Sydbyens Dagtilbud består af Daginstitutionen Lægds-gård og Børnehaven Hyldgård.

Børnehaven Hyldgård:

Har til huse i en almindelig institutionsbygning med en stor indhegnet legeplads, hvor børnene både har mulighed for at blive stimuleret motorisk og lege uge- nert.

Børnehaven Hyldgård blev etableret 1. maj 1979 i en ny bydel i Ikast kommune, hvor der den gang skulle være beboelse, institutioner og skole. Børnehaven Hyldgård er normeret til 72 børnehavebørn.

I Børnehaven Hyldgård arbejdes der i to børnegrup- per, som hedder Fiduser og Bobler. Vores pædago- giske overvejelser omkring vores praksis har skabt en hverdag, hvor vi betragter os selv som ét hus, således at alle ressourcer er til rådighed for både hverdagens spontane og planlagte pædagogiske aktiviteter. Vores indretning bærer til dels præg af funktionsopbygning, således at vi bl.a. har et kreativt værksted, et musikrum, et fællesrum, et køkken og et motorikum.

Størstedelen af tiden har alle børn adgang til hele hu- set på kryds og tværs. Madpakker og eftermiddags- mad spises i mindre aldersintegrerede grupper og formiddagsfrugt spises i aldersopdelte grupper, hvor der bliver lavet pædagogiske aktiviteter målrettet al- dersgruppen.

I børnehaven Hyldgård arbejder vi foruden motorik også bevidst med musik, som for os ledsages til den motoriske udvikling. Vi har en tromme til hvert barn, samt andre musikinstrumenter og sangbøger på hver stue. Derudover undervises der en gang om ugen i musik i samarbejde med Ikast Brande Musikskole på tværs af grupperne, hvor der gøres brug af sang, musik, rim og remser, bevægelseslege og musikinstrumen- ter. Ved særlige lejligheder holder vi fællessamling for alle børn og voksne i børnehaven, hvor vi synger, hop- per, danser og laver teater.

Lægdsgård:

Har til huse på en firlænget gård med stuehus (bør- nehaven) og tre længer (værksteder og depot). Vi har 27.500 m² og to små søer. Store gamle træer og en gammel have.

Lægdsgård er skabt i 2000 og er en børnehave nor- meret til 60 børn. Vi er en udebørnehave, ikke af nød, men som et bevidst pædagogisk valg. Vi har en stor firlænget gård fra 1877, 5 tdr. land og vi har dyrehold med bl.a. æsler, kaniner, geder og minigrise.

Lægdsgård er et åbent sted, hvor der hvert år er ca. 2000 besøgende både i og uden for åbningstiden. Vi har overnatningsfaciliteter (shelters) til 30 personer som bruges af institutioner, skoler og privatpersoner.

Vores overvejelser omkring den pædagogiske prak- sis har skabt en hverdag, hvor vi ikke ret ofte er grup- peopdelt, men hvor alle ressourcer er til rådighed for spontanitet og arbejde i smågrupper på tværs af hele børnegruppen. Personalet har fokus på de enkelte barns behov og sammensætter grupper ud fra pæda- gogiske overvejelser med udgangspunkt i at skabe de rammer, som tjener det enkelte barns udvikling bedst men altid med respekt for fællesskabet. Vi tager i sko- ven med en stor del af børnene hver uge. I skoven op- lever børnene, at der er intet, der forstyrrer, og det er kun hvad vi kan finde på, som sætter grænsen. Der er opdagelsesture, svampeture, hulebyggeri, historiefor- tælling og meget mere. Børnene kan ligge og flyde i en hængekøje, snitte en pind, tage vilde ture i svæve- banen eller få læst højt fra opslagsbøgerne om, hvad det er de har fundet... Der er plads til at være sig selv enten alene eller sammen med andre, og det er kun fantasien, som kan være bremsende for udfoldelsen. Netop fællesskabet er omdrejningspunktet for ska- belse af hverdagen på Lægdsgård, det omfatter børn, ansatte og forældre. Alle har en andel af den virkelig- hed som findes på Lægdsgård. Det er normalt, at for- ældre er med i hverdagen og på den måde bidrager til at skabe sammenhæng med hjem og institution. Vi laver blandt andet overnatning for de ældste børn. Vi har vores Børnemusikfestival og forskellige arbejds- dage, igen med det formål at skabe de bedst mulige relationer mellem de voksne.

Sydbyens Dagtilbud:

Det er en omskiftelig verden, vi lever i. Det er ikke blevet nemmere at være forældre eller barn i en verden, hvor intet er givet på forhånd eller er forudbestemt via normer og traditioner. Alt er i konstant forandring, og børnene bliver i en tidlig alder inddraget i et utal af valg og muligheder, som øger deres kompetencer, men samtidigt også udfordrer deres evner.

Vi vil gerne være et fast ståsted for forældre og børn. Vi ved, at vi ikke altid er enige med alle, men det er vigtigt for os at tydeliggøre, hvad vi har valgt at skabe vores hverdag ud fra.

Vi bekender os til den systemiske tænkning. Vi vil gerne være lyttende til alle synspunkter, som positivt konstruktivt ønsker at bidrage til en udvikling i fællesskabet. Fællesskab er netop kendetegnet ved, at det omfatter både os og jeg. Det kan ikke være et fokus på enten eller, da det er en dualistisk tilgang til begge. En tilgang hvor særinteresser ikke kan finde fodfæste, men særlige behov kan imødekommes.

I en verden af valg har vi valgt den eksistentiale tilgang, som bl.a. indebærer, at alle valg er frie og har en konsekvens. De valg, vi træffer på det personlige plan, har også en indvirkning på fællesskabsplan.

Det er vigtigt, at vi til enhver tid arbejder med den forståelse, som alle bør have, når de træffer valg: "hvad er mit valgs betydning for andre, og finder jeg det i orden?"

At have det frie valg er ikke en ubegrænset accept af egoistisk tilgang. Det er derfor vores intention at skabe den forståelse i vores interaktioner med hinanden,

børn og forældre. Vi er et fællesskab med mange individualister og ikke mange individualister i et fællesskab.

De små mennesker i vores verden er de store mennesker i en kommende verden. Vi bestræber os på, at alle mennesker får så gode muligheder for at udleve deres iboende potentiale som muligt for at kunne begå sig i en ukendt verden.

Det gør dannelsesbegrebet meget centralt for vores arbejde. Vi arbejder med en forståelse af dannelse, som lyder: "det, der bliver tilbage, når man har glemt det, man har lært". Vi vil som voksne i husene spejle børnene og hinanden i bestræbelserne på at forstå livets svære kunst.

Vores dagligdag er præget af glæde; en glæde til livet og det fællesskab vi er en del af. At møde i børnehaven hver dag med et ønske om at skabe den bedste dag er et ønske, som deles af både børn og voksne.

Der er megen snak om stress og negative påvirkninger af at have for travlt. Vi bestræber os på at have det tempo, som passer - vi har ikke travlt og skal ikke nå noget. Det betyder ikke, at vi ikke vil noget i vores hverdag, eller at der ikke sker noget. Aktivitetsniveauet er højt og ambitiøst, men det tager til enhver tid udgangspunkt i vores tilgang til det enkelte barn og fællesskabets behov og muligheder.

Bestyrelsen har i hele processen med de pædagogiske læreplaner været aktiv deltagende og har bidraget med mange input - ikke mindst i arbejdet med de seks læreplanstemaer, hvor bestyrelsen har sat retningen for temaerne.

Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter og daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Sådan gør vi hos os:

Børnenes leg:

Legen spiller en grundlæggende rolle i børns sociale og personlige udvikling. Legen skal derfor respekteres, prioriteres og anerkendes som et meget vigtigt og afgørende element i børns udvikling, dannelse, læring og trivsel.

Vi tænker legen som en slags innovationsstier, hvor børnene gennem deres nysgerrige og eksperimenterende tilgang integrerer ny viden, bliver innovative, sociale, kreative og robuste. Derudover har legen værdi, fordi den i sig selv kan være sjov, engagerende og bidrage til livskvalitet.

I fællesskabet omkring legen øver barnet sig i at samarbejde med andre børn og voksne og styrker derved deres sociale kompetencer som fx at udvise hensyn, empati, løse konflikter og vente på tur. Dette er vigtige kompetencer, når man skal agere i forskellige fællesskaber.

I løbet af en børnehavedag er børnene ofte en del af mange forskellige sammenhænge. Her er legen det centrale, og barnet lærer at finde sin egen rolle og får en forståelse for andres rolle.

Legen kræver plads, tid og mulighed for fordybelse og fortabelse, men ikke mindst frihed til at kunne være medbestemmende for, hvad der skal ske, og om man ønsker at være med.

Planlagte vokseninitierede aktiviteter:

I de vokseninitierede læringsrum er det nødvendigt at definere behovet for forandring ud fra børnenes signaler, så vi er i stand til at justere undervejs – og dermed møder børnene på det rette niveau.

De voksne er på alle parametre rollemodeller og skal have en aktiv og beskrivende adfærd for det, som foregår i vores huse. Rollemodelidentifikationen er en proces, som hele tiden gør, at vi sammen og enkeltvis er nødsaget til at kigge på vores interaktion med børnene og ikke mindst hinanden. I alle aspekter af samværet er vi til skue for børnene, og de omsætter vokseadfærden til tilladt adfærd generelt.

Eksempler:

Børnenes leg:

Det har regnet meget og der er en kæmpe stor vandpyt på fliserne. Sigurd og Kasper finder på, at vandpytten er en vaskehal og tager vand op med skovle og begynder at vaske køretøjer. Lidt efter lidt kommer der flere og flere børn til, som laver en lang kø på deres cykler og køretøjer for at komme hen i vaskehallen. Her vasker Sigurd og Kasper køretøjerne.

Der er både drenge og piger på 3, 4 og 5 år med i legen. Børnene rykker sig naturligt med efterhånden som køen flytter sig og der er en god stemning med småsnak blandt de ventende børn. En voksen kigger lidt på, på afstand, men blander sig ikke i legen.

De næste uger leges legen flere gange.

Planlagte vokseninitierede aktiviteter:

Der er planlagt musik, hvor en gruppe af 4 årige børn er med. Den voksne byder ind med en goddag-sang for at markere begyndelsen på musik-tiden. De fleste af børnene deltager aktivt, men der er et par stykker, som kigger på. Det får de lov til. Helga på 4 år spørger, om vi ikke kan synge den med heksehatten. Det siger den voksne ja til og bagefter er der flere børn, som byder ind med gode idéer til sange, som den voksne imødekommer. Christian på 4,5 år bliver lidt urolig. Han får lov at trække sig lidt væk fra rundkredsen og ligger og kigger på de andre. Efter lidt tid kravler han tilbage og sidder hos en voksen resten af tiden. Den voksne bestemmer, at der skal slutes af med den samme sang, som man plejer at slutte musik-tiden af med. Bagefter kan man høre Christian gå og synge sangene ude på legepladsen.

Sådan gør vi hos os:

Spontane aktiviteter:

Læringsmiljøerne er mangfoldige, og det at lære er en aktiv proces med udgangspunkt i barnets egen forestilling om aktivitet, leg, interesser, initiativer og erfaringer. Der sker læring overalt og hele tiden, så dagen igennem skal vi skabe gode, udviklende rammer for læring og refleksion. Det kræver kompetente voksne, der nogle gange planlægger og nogle gange bare følger barnets initiativ – med justeringer efter behov og for at optimere.

Det nødvendiggør, at de voksnes relation til børnene er nærværende og tryk, så vi formår at aflæse de behov og ønsker, der hele tiden kommer i spil. At kunne gøre eksempelvis garderoben eller bleskift til et positivt læringsmiljø kræver voksne, som er nærværende, og som er meget opmærksomme på barnets signaler. Der, hvor den voksne udviser stort engagement, glæde og nærvær, bliver læringsmiljøet mere energigivende og positivt for barnet, og læringsmulighederne optimeres.

Daglige rutiner:

I dagligdagen på Hyldgård og Lægdsgård er det vigtigt, at der skabes rammer, som muliggør, at den enkelte kan bidrage positivt med sig selv ind i fællesskabet. "Nødvendigheder" er vores omdrejningspunkt som elementer, der skal gøres i løbet af en dag. Det kan eksempelvis være pasning af dyr, at skære frugt eller lave eftermiddagsmad. Gennem disse nødvendigheder oplever barnet muligheden for at bidrage med noget værdifuldt til fællesskabet. Man kan også bidrage til fællesskabet med noget, som ligger uden for nødvendighederne; fx ved at være sjov, vide noget, være omsorgsfuld, få idéer osv.

Vores definition af social integration udspringer af en forståelse for individets evne til at indgå i fællesskabet, samt behovet for tilhørsforhold og fællesskabets evne til at inkludere og værdsætte forskelle, herunder lære af (verbal og nonverbal) kritik.

Den enkelte skal altså opleve at være værdifuld og have betydning for fællesskabets evne til at fungere.

Eksempler:

Spontane aktiviteter:

Det er eftermiddag og et par børn kommer og spørger en voksen, om de ikke må komme ned på kælkebakken. Den voksne siger ja og der går 5 børn med. Kælkebakken er høj og der er trapper op på den ene side. Nogle af børnene starter med at løbe ned af bakken og op igen. Den voksne ser, at hegnet, som indkredser kælkebakken, er væltet lidt. Hun ordner det, mens børnene leger gemmeleg på bakken. Der kommer 2 børn mere og spørger, om de må komme med. Det må de gerne. De hjælper lidt med hegnet, før de løber op på bakken til de andre. Den voksne går også op på bakken og løber op og ned sammen med børnene. Da børnene bliver trætte af det, løber de over til en stor jordbunke. Der kommer 2 børn mere til. De klatrer i jordbunken og snakker med den voksne. Så finder Daniel på 5 år et gammelt bildæk. Han skubber det op på bakken og lader det rulle i fuld fart ned igen. De andre børn bliver optagede af, hvad han laver. Den voksne foreslår, at de kan prøve at tage dækket med over på BMX-banen lige ved siden af, for der er en god bakke, det kan trille fra. Børnene hjælper hinanden og finder ud af, at der er en kæmpe vandpyt, som dækket ruller ned i og at vandet får dækket til at stoppe. De skiftes, samarbejder og eksperimenterer. De leger her i ca. 20 min. indtil der er eftermiddagsmad.

Daglige rutiner:

Det er formiddag og der skal gøres klar til eftermiddagsmaden. Thomas og Louise (begge 5 år) og Laura og Malthe (begge 3 år) skal være med sammen med en voksen. I dag står den på suppe lavet på bål. Der skal skrælles kartofler og gulerødder, det skal snittes og der skal skæres løg. Det er godt vejr og de tager skærebret, knive og gryder med ud til bord-bænke-sættet udenfor. De sidder tæt på bålet og den voksne tænder op, mens børnene går i gang med skrælle- og snittearbejdet. Malthe synes at det svier i øjnene, når han skærer i løget og at det er lidt svært at skære i, fordi det er så glat. Louise tilbyder at de kan bytte, så Malthe får hendes gulerod og hun skærer løget for ham. Det vil Malthe gerne. Det kommer også til at gøre ondt i Louises øjne efter lidt tid. Den voksne siger, at de har været rigtig gode til at snitte løg og at hun gerne vil hjælpe med det sidste. Da suppen skal serveres om eftermiddagen er de 4 børn dem, som præsenterer maden for alle de andre.

Sådan gør vi hos os:

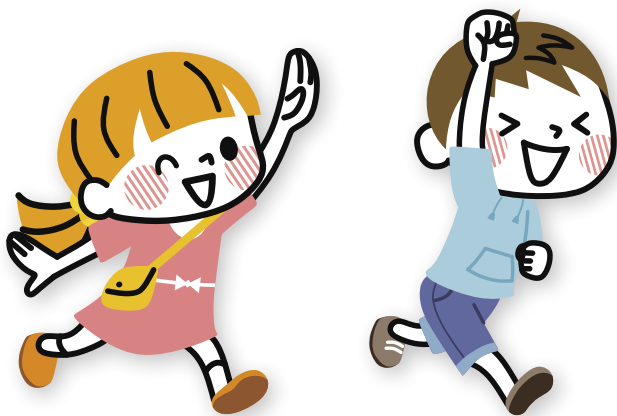
Inddragelse af børnenes perspektiv:

Børn er af natur nysgerrige. Denne medfødte trang til at undersøge ting nærmere og blive stimuleret kognitivt er en vigtig forudsætning for, at børn udvider deres horisont og bliver klogere på sig selv, andre og verden. Det er vigtigt, at børn møder voksne, der også er nysgerrige og ikke mindst har lyst til at være nysgerrige sammen med børnene. I stedet for at give dem alle svar, skal vi eksperimentere sammen med dem. (Fx: "Kan der gro græs på en sten?" "Lad os prøve!"). Alt hvad vi foretager os, skal børnene have mulighed for at være med til.

Foranderligheden hos de voksne skal være i centrum, og hele tiden skal vi kunne begrunde, hvorfor vi faktisk gør det, vi gør. Vi fanger børnenes initiativer, følger dem og kvalificerer dem ved at tilføje ny viden. På den måde får børnene indflydelse på, hvad vi skal lave - de undrer sig og får ny forståelse af et emne.

Vi kan skabe forudsætninger for læring, men vi kan ikke definere barnets udbytte.

Børnene bruger video, foto, tegninger og samtale som de vigtigste elementer til at opnå indflydelse og opleve medansvar for udviklingen af børnemiljøet. At øve sig i at se, ikke bare egne behov, men også at opleve at ens input i form af fx holdninger, ønsker, iagttagelser af andres behov, får indflydelse og er betydningsfulde er afgørende for demokratisk dannelse, oplevelse af tilhør og derigennem forpligtelse på fællesskabet.

Eksempler:

Inddragelse af børnenes perspektiv:

Der skal laves et teaterstykke i børnehaven, som skal vises for alle forældrene. Børnene bliver spurgt, hvad de synes, der skal ske i teaterstykket og hvad de hver især godt kunne tænke sig at være klædt ud som. Den voksne skriver ned, hvad børnene har af idéer og får alle forslagene skrevet sammen til et stort teaterstykke. Undervejs er der nogle børn, som skifter mening og deres rolle bliver justeret. Børnene er med til at finde sange, som passer til alle de gode idéer og til at lave kostumerne.

Sådan gør vi hos os:

Pædagogisk-didaktiske overvejelser:

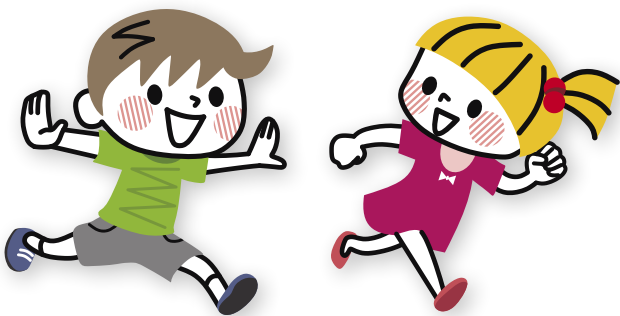
Børns betingelser for trivsel, læring og udvikling er formet af de fællesskaber, de indgår i. De skal legende udforske verden sammen med andre, fordi det at indgå i fællesskaber og have relationer vil understøtte deres videre liv og kan bidrage til deres livskvalitet. De voksne skal kunne få øje på handlemønstre, som enten gavner barnet eller gruppen. Vi skal også have blik for de mønstre, som bidrager til at fastholde børn i bestemte positioner, så vi kan arbejde med at bryde og ændre dem.

Det handler om den emotionelle relation - "jeg kan godt lide dig!".

Vores læringssyn tager udgangspunkt i Illeris læringstrekant, som beskriver, hvordan læring er en dynamisk proces mellem indhold, drivkraft og samspil. Det er hans opfattelse af, at læring ikke er muligt uden fællesskab, og at al læring skal have en kropslig forankring.

Den kropslige forankring er vigtig i forståelsen for tilrettelæggelsen af de pædagogiske læringsrum i Hyldegård og Lægdsård.

Børnenes læring er en on-going proces, som til stadighed kræver, at de voksne er opmærksomme på, hvordan de på bedst mulige måde kan understøtte det enkelte barn og fællesskabet som helhed. Vi tror på det selvudviklende menneske, der vil udvikle sig, givet de rigtige udfordringer og stimuli. Faktisk er det kun barnet selv, som kan foretage den udviklende proces; vi voksne kan kun skubbe lidt på.

Eksempler:

Pædagogisk-didaktiske overvejelser:

Hver uge er der gruppemøde, hvor de voksne har mulighed for at drøfte, hvilke tilgange der fx skal justeres på i forhold til børnegruppen for at sikre, at alle trives bedst muligt. Gruppemødet starter med, at en af de voksne har en praksisfortælling med fra dagligdagen. Den voksne læser sin fortælling op for resten af gruppen, som har valgt en facilitator til at stille uddybende spørgsmål for at brede fortællingen endnu mere ud. Herefter skriver resten af gruppen refleksive spørgsmål ned, som de skiftes til at stille fortælleren. Fortælleren må ikke svare på spørgsmålene.

De voksne oplever, at denne måde at evaluere, dokumentere og reflektere over praksis på, gør de dem mere skarpe på hverdagsevaluering og også til at stille hinanden undrende spørgsmål i dagligdagen, så kvaliteten af det pædagogiske arbejde højnes. De oplever også, at det ikke kun er fortælleren, som kan bruge de refleksive spørgsmål, men at alle inspirerer hinanden med de mange forskellige vinkler, der dukker op.

Læringsmiljøet understøtter børns brede læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse, inden for og på tværs af følgende temaer:

1. Alsidig personlig udvikling

2. Social udvikling

3. Kommunikation og sprog

4. Krop, sanser og bevægelse

5. Natur, udeliv og science

6. Kultur, æstetik og fællesskab

Børns brede læring

Sådan gør vi hos os:

Bestyrelsen har, i forlængelse af det pædagogiske grundlag, ønsket at sætte retning og visioner for de seks læreplanstemaer. Det har udmøntet sig i to overordnede begreber; holde af og dannelse. Disse overordnede begreber går igen i alle de seks temaer som et udgangspunkt for det pædagogiske arbejde med de enkelte temaer.

Bestyrelsen har ligeledes opstillet to ord for hvert tema som repræsenterer det, som bestyrelsen gerne vil at husene arbejder med. Ordene skal forstås i den bredeste kontekst og er mere en overordnet ramme end et decideret påbud. Ordene skal danne grundlag for de pædagogiske handlinger inden for hvert tema. Begge begreber handler om tilgange i relationerne mellem mennesker. (Bestyrelsen ord og en kort beskrivelse heraf står med kursiv under hvert tema).

I forståelsen af de udgangspunkter er det vigtigt, at vi tager afsæt i den samme forståelse, så derfor har vi valgt at give vores definition af de to overordnede begreber;

Holde af:

Mennesker skal selvfølgelig anerkendes, men der ligger også noget mere mellem mennesker – nemlig en følelse, som vi finder endnu mere interessant og vigtig i accepten af hinanden; nemlig at holde af. Vi betragter at holde af, følelser og arbejdet med relationer og samspil, som noget helt grundlæggende i det pædagogiske

Eksempler:

Det er formiddag, vejret er godt og alle er udenfor. Der er tændt op i bålet og en voksen sidder sammen med nogle børn og synger og spille guitar. Børnene spille ukulele og skiftes til at vælge, hvilken sang, der skal synges. I sandkassen holder nogle af de yngste børn til – de er ved at grave et kæmpe hul sammen med en voksen og de hjælper hinanden med at løfte sandet op af hullet med deres skovle. To af børnene kommer op at slås over en spand. Den voksne giver en krammer, guider børnene i at bruge deres ord og hjælper med at finde en spand mere.

Nogle børn hjælper med at forberede maden til om eftermiddagen. De taler om, hvad de skal have og hvad de forskellige grøntsager hedder og at børnene skal stille sig op foran alle de andre og præsentere maden senere.

I garderoben er der nogle børn, som øver sig i selv at tage overtøjet på. Nogle af børnene synes det er svært, men en voksen viser, hvordan man skal gøre og det ender med at lykkes og børnene bliver meget stolte. En anden flok børn leger ved gyngen – de er opdagesrejsende på ballontur og de flyver helt til Afrika, hvor de møder en masse farlige dyr. En dreng er faldet og har fået en hudafskrabning på hånden. En voksen tager ham på skødet og trøster ham. Han får en krammer og sammen går de ind og vasker riften og sætter et plaster på.

Sådan gør vi hos os:

ske arbejde. Pædagogiske indsatser har ingen effekt, hvis ikke barnet kan mærke, at vi holder af det.

At vise et menneske, at han er ønsket og holdt af, gøres med mere end bare ord; det handler om betoning i stemmen, øjenkontakt, nærvær i dialogen og meget mere. Vi taler om mere end bare ros og anerkendelse – det er følelsen af at høre til, blive set og være ønsket i fællesskabet.

Dannelse:

Dannelse er; "det der er blevet tilbage, når man har glemt, hvad man har lært". Vi ønsker at skabe en læring, som ligger sig som et grundlag for videre læring og ikke kun som en færdighed eller parathed. Arbejdet med det iboende i menneskets natur; at ville vide mere og søge viden, sikre at barnets ønske om forståelse af verdenen ikke skades i en stræben efter at kunne vise, hvad man kan. At lege sig til viden og forståelse af de elementer som ligger i relationerne mellem mennesker.

Dannelse er et grundlæggende element i skabelse af det enkelte menneske - det som binder os sammen i fællesskab, sikrer fælles spilleregler og adfærdsmønstre, samt skabelsen af vores kultur. At vide hvordan man bør agere, men ikke nødvendigvis hvorfor, at vide at man overskrider grænserne fordi man kender grænserne. At mennesket er nysgerrigt og ønsker at udforske det ukendte, bryde med normen og at gå egne veje er en naturlig ting. Dannelsen sikrer, at du ved hvornår du gør det og skaber fundamentet for at forstå og tilegne sig ny viden.

Børnenes forståelse af egen formåen, læring og tænkning er en helhed, der sker i alle hverdagens aktiviteter og dannelse vil derfor altid være en proces og ikke et færdigt produkt. Når barnet har udviklet et "indre kompas" vil det selv kunne mærke hvad der er rigtigt og forkert og også kunne stoppe sig selv, vente på tur, kontrollere sine følelsesudbrud, dele med andre osv. Det er vigtigt i forhold til at kunne udvise empati og hjælpsomhed og til at holde fokus og være vedholdende.

Børns brede læring inden for temaerne

Alsidig personlig udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering

Sådan gør vi hos os:

Hyldgård:

Selvforståelse:

Det handler om, at hjælpe børnene til at få en forståelse for, hvem de selv er - at kunne give plads til andre, samtidig med at turde sig nej og markere sine grænser.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At afprøve grænser
- Selv løse konflikter
- Opleve frustrationer
- Opleve egen rolle i fællesskab
- Afprøve ting som de kan føle lyst/ulyst, interesse og nysgerrighed for

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Giver tilpas støtte, forståelse og guidning
- respekterer og anerkender børnenes følelser og forskelligheder
- Er rollemodeller, der viser egne grænser og ved hvem der selv er
- Sætter sig i spil, viser egne følelser og holder af børnene
- Giver børnene en oplevelse af sammenhæng mellem deres handlinger og omverdenens reaktion.

Vi vil gerne se børn som:

- Tør sige ja og nej
- Hviler i sig selv
- Føler sig holdt af som det menneske, de er

Værdifuld:

Det handler om at hjælpe børnene til både at føle sig værdifulde over for andre og for sig selv.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At være en del af et fællesskab
- At være medskabende til fællesskab
- At opleve, at være ligeværdige i fællesskabet

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Ser, anerkender og holder af børnene
- Inddrager børnene i fællesskaber
- Skaber bevidsthed om børnenes betydning for fællesskaberne

Vi vil gerne se børn som:

- Føler sig værdsat, som lige præcis den person, de er
- Er i trivsel og positiv udvikling
- Samarbejder i relationen

Eksempler:

Selvforståelse:

At forstå sig selv og andre. Et barn kommer hen til en voksen og siger, at et andet barn har skubbet. Vi går med hen og spørger ind til, hvad der skete og sørger for, at begge børn bliver hørt. Vi hjælper dem med at sætte ord på følelserne, finde en løsning og taler om, hvad der kan være en god idé at gøre næste gang noget er svært.

Værdifuld:

Barnet skal opleve, at det er værdifuldt. Et barn har en stor interesse for dinosaurer og har taget flere af sine dinosaurer med hjemmefra. Vi giver mulighed for, til samling, at barnet kan fortælle om sin viden om dinosaurerne og vise dem frem for de andre børn, som stiller mange spørgsmål.

Sådan gør vi hos os:

Lægdsgård:

Selvforståelse:

Det handler om, at hjælpe børnene til at få en forståelse for, hvem de selv er - at kunne give plads til andre, samtidig med at turde sig nej og markere sine grænser.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- Både at "shine" og være usikre
- Sige fra og til
- Være forskellige
- Gøre det de kan - SELV

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Kan grine af sig selv
- Anerkender forskellighed
- Ser det enkelte barn
- Ved hvornår de skal skubbe på, støtte eller holde sig i baggrunden

Vi vil gerne se børn som:

- Tør
- Kan positionere sig i leg og andre fællesskaber
- Fejrer fejl

Værdifuld:

Det handler om at hjælpe børnene til både at føle sig værdifulde over for andre og for sig selv.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At bidrage praktisk til fællesskabet
- At føle sig bemærket/savnet
- At være en del af et fællesskab (følelsesmæssigt, relationelt)

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Opfordrer til ansvarlighed
- Holder af
- Styrker det enkelte barns værdi i fællesskabet

Vi vil gerne se børn som:

- Skaber relationer og ER i relationer
- Er glade for at komme i børnehave
- Inviterer til leg

Eksempler:

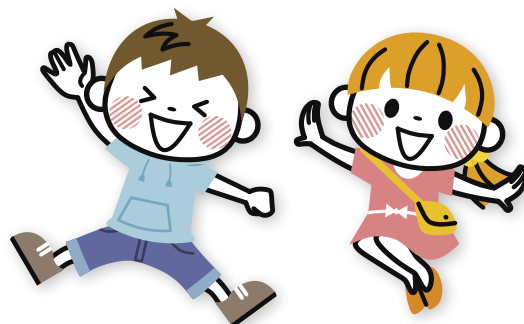
Selvforståelse:

Garderoben. Vi skal ud og lege. Et barn er i gang med at tage overtøj på, og skal smøge buksebenene på regnbukserne ud over støvlerne. Barnet efterspørger hjælp. Den voksne tilbyder sin hjælp, efter at barnet har gjort et kvalificeret forsøg. Barnet bliver frustreret, og den voksne motiverer. Efter nogen tid lykkes "projektet" og barnet lyser op og belønnes med en anerkendende high five.

Værdifuld:

At være en del af fællesskabet. 3 børn har brugt formiddagen på at tilberede eftermiddagsmaden til den øvrige børnegruppe på Lægdsgård. Klokkeren har ringet og alle sidder klar ved bordene. "Kokkene" står klar på en skammel på terrassen og præsenterer stolt dagens menu. Der bliver klappet inden maden sendes rundt.

Omsorg og opmærksomhed. Et barn har været fraværende pga. ferie. Da barnet kommer tilbage bliver det mødt af mange kram fra vennerne. En voksen overværer gensynsglæden, og italesætter at det har været savnet og spørger ind til barnets oplevelser.

Social udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Sådan gør vi hos os:

Hyldgård:

Demokrati:

Det handler om at give børnene en stemme i deres hverdag – at have reel indflydelse og både at kunne give sin mening til kende og at kunne lytte til andre.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At deltage i forskellige fællesskaber, hvor de kan ytre deres mening samt lære at acceptere andres
- At have medindflydelse på indholdet af dagligdagen

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Lytter, justerer sig og giver plads og rum til barnets spontanitet og ideer
- Være rollemodeller, der viser hvordan man agerer i sociale sammenhænge

Vi vil gerne se børn som:

- Tør sige sin mening og stå ved den
- Kan forhandle og tilsidesætte egne behov
- Accepterer voksnes beslutninger/grænser

Åbenhed:

Det handler om at vise børnene, hvordan man agerer hensigtsmæssigt i forskellige sammenhænge.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At deltage i forskellige sammenhænge med forskellige normer
- At have lov til at vise sine følelser (vrede, ked af det, osv.) og blive anerkendt for dem

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Tilbyder børnene at deltage i forskellige arenaer
- Udfordrer børnene i at kunne håndtere forandringer

Vi vil gerne se børn som:

- Udviser fleksibilitet i forskellige arenaer
- Udviser selvkontrol

Eksempler:

Demokrati:

Vi styrker barnets demokratiske bevidsthed. En gruppe børn har været med til at male og fikse et skib på legepladsen. Alle børn kommer med forslag til skibets nye navn. Ved lodtrækning vælges tilfældigt to af navnene, som børnene skal stemme om. Det ender med en lige afstemning og det besluttes, at skibet skal have begge navne.

Åbenhed:

Relationer og leg. To børn er bedste venner og siger ofte nej til, at andre må være med i deres leg. Når det ene barn er fraværende, er det svært for den anden, at komme i leg med de andre børn. Vi hjælper med at sætte en leg i gang og taler om, hvem man kan invitere med i legen og at det kan være en god idé at være åben og sige ja til flere børn.

Sådan gør vi hos os:

Lægdsgård:

Demokrati:

Det handler om at give børnene en stemme i deres hverdag – at have reel indflydelse og både at kunne give sin mening til kende og at kunne lytte til andre.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At komme til orde og opleve, at deres stemme har værdi
- At vælge til og fra inden for den ramme de voksne sætter
- At være i mindre grupper (en god øvebane at til turde at byde ind)

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Er lyttede, opsøgende og nysgerrige
- Tilgodeser mindretallet og ikke kun flertallet
- Tager børnene seriøst og har respekt for den demokratiske proces
- Guider børnene og lærer dem at anvende kompromiser (fx via et børneråd).

Vi vil gerne se børn som:

- Øver sig i at have en holdning, mærke efter, tør byde ind og føler sig hørt
- Tager ansvar for fællesskabet (ejerskab, accept af den kollektive beslutning) og har medbestemmelse
- Lærer både af det, som går godt og det, som ikke lykkes (refleksion)
- Accepterer at andre børn bliver valgt og at man en anden dag kan komme til orde.

Åbenhed:

Det handler om at vise børnene, hvordan man agerer hensigtsmæssigt i forskellige sammenhænge.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At blive præsenteret for forskellige kontekster, hvor de voksne en gang imellem sætter rammerne
- At være alene uden at blive forstyrret af de voksne

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Præsenterer dem for forskellige fællesskaber
- Er åbne for børnenes input, kan blive i det, som optager børnene og støtte dem i deres nysgerrighed
- Er rollemodeller (med en bevidsthed om den magt deres rolle har)

Vi vil gerne se børn som:

- Kan begå sig i forskellige kontekster
- Ser muligheder i at være sammen med børn med udfordringer
- Er åbne over for menneskets forskelligheder

Eksempler:

Demokrati:

Medindflydelse i hverdagen. Børnene sidder klar til frugt. Den voksne spørger børnene hvilken aktivitet de har lyst til. Der kommer forskellige forslag som bliver "debatteret", og her igennem udvælges en leg.

Konflikthåndtering. 2 børn er uenige om hvem som skal køre den store cykel ind i skuret inden "skrub af mad". De skændes højlydt og den voksne spørger nysgerrigt ind til uenigheden. Begge børn får mulighed for at fortælle sin version mens den anden lytter. De kommer med hver deres bud på en løsning, og i fællesskab når de frem til et kompromis.

Åbenhed:

Relationer. 2 børn er uadskillelige i hverdagen. Det ene barn er fraværende og det andet barn mangler alternative legerelationer, og har derfor svært ved at komme i gang med en leg den pågældende dag. Den voksne sætter en leg i gang, og taler med barnet om, hvem de skal invitere med.

Kommunikation og sprog

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Sådan gør vi hos os:

Hyldgård:

Positivitet:

Det handler om at møde børnene positivt og at have opmærksomhed på, at man selv er med til at skabe virkeligheden gennem sproget.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At blive mødt positivt og opleve sig værdsat for den de er

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Er positive og holder af børnene
- Er bevidste om sin rolle og tager ansvar i relationen
- Er bevidste om sprogets definitionsmagt (narrative fortællinger)

Vi vil gerne se børn som:

- Taler pænt til og om hinanden og er positivt imødekomende

Nuancer:

Det handler om at præsentere børnene for sproglige nuancer og at vise, at man kan bruge sproget forskelligt i forskellige situationer.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At møde et nuanceret og forståeligt sprogbrug, som udfordrer dem alderssvarende
- At øve sig i forståelse for samtale
- Komme til orde og blive lyttet til

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Bruger nuancer i sproget i form af fx overbegreber, synonyme osv.
- Er legende i deres tilgang til sproget og formår at gøre børnene nysgerrige
- Har en pæn omgangstone/ er rollemodeller

Vi vil gerne se børn som:

- Bruger sproget og leger med sproget
- Er alderssvarende i deres ordforråd og sprogforståelse
- Tør stille sig frem og være på
- Lytter når andre taler

Eksempler:

Positivitet:

Fokus på hensigtsmæssig adfærd. Et barn vil ikke sidde i rundkredsen til samling. Vi siger til hende, at hun må komme, når hun er klar. Resten går i gang med en sangleg. Efter få minutter kommer barnet tættere på og kigger lidt på, hvad vi laver. Hun kommer lidt efter lidt hen og er med i rundkredsen. Vi siger højt, at det er dejligt, at hun er med.

Voksne som rollemodeller. Vi er ude på legepladsen og det regner. Nogle børn kan ikke rigtig komme i gang med at lege og synes det er koldt. Vi er bevidste om, at vores adfærd påvirker børnene og vi sætter gang i en leg, hvor man skal hoppe højt i vandpytterne. Vi hopper, griner og danser regndans. Flere børn kommer til, har det sjovt og får varmen.

Nuancer:

Lader barnet fortælle om oplevelser. Et barn har været i zoologisk have i weekenden og vi giver tid og plads til at barnet kan fortælle om det, der har vækket barnets interesse på turen. Det var nemlig ikke dyrene, der var det mest spændende for barnet, men en sjov gravemaskine på legepladsen.

At sætte ord på, hvad vi ser og gør. En dag til samling har børnene skulle nævne ting, der er trekantede. Der bliver nævnt fx pyramider, pizzaslice og gavl. Nogle dage senere spørger en dreng sine forældre om deres hus også har en gavl.

Sådan gør vi hos os:

Lægdsgård:

Positivitet:

Det handler om at møde børnene positivt og at have opmærksomhed på, at man selv er med til at skabe virkeligheden gennem sproget.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At være en del af et positivt fællesskab med respekt for forskelligheden

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Er positive i deres tilgang (både i det talte sprog og kropssproget)
- Er ressourceorienterede og anerkendende i deres tilgang til børnene (positivitet avler positivitet og modsat)
- Er bevidste om, at den fortælling vi har om barnet i sin konsekvens kan blive til virkelighed

Vi vil gerne se børn som:

- Er på vej til at blive bevidste om, hvilke signaler de udsender
- Forstår talesprogets og kropssprogets betydning
- Anvender sproget positivt og i den rigtige kontekst

Nuancer:

Det handler om at præsentere børnene for sproglige nuancer og at vise, at man kan bruge sproget forskelligt i forskellige situationer.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At vælge til (de forskellige måde at møde sproget på, fx musik, rim og remser, den narrative tilgang).
- At møde åbne tilbud, hvor de kan vælge til og fra efter interesse
- At kunne eksperimentere med forskellige nuancer i sproget
- At møde forskelligheden og dyrke den

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Har fokus på nuancer og er bevidste om anvendelsen heraf (dramatikken og indlevelsen gennem sproget).
- Er rollemodeller, som har ro til at nuancere budskabet efter konteksten
- Har øje for at fange forskelligheden og lade det blomstre i fællesskabet (sprog, dialekt osv.)
- Understøtter at udvikle et bredt ordforråd, så barnet kan udtrykke sine følelser, oplevelser og beskrive sine omgivelser
- Italesætter hvad forkert sprogbrug betyder, hvis det ikke passer til konteksten og lærer børnene hvor sproget hører til

Vi vil gerne se børn som:

- Eksperimenterer og leger med sproget
- Tilpasser sin kommunikation til den kontekst de befinder sig i
- Bruger sproget i sin leg og selv nuancerer det
- Kan sige til og fra i legen

Eksempler:

Positivitet:

En konstruktiv dialog. En dreng er ked af at skulle i skoven. Det er ikke noget han kan vælge fra, så den voksne taler i stedet med ham om, hvad han kunne finde på derude, som kunne gøre det sjovt. Undervejs i samtalen bliver stemningen omkring skoven mere positiv. Om eftermiddagen fortæller drengen glad den voksne om sine oplevelser.

Rollemodeller. Det regner og er koldt. Nogle børn bliver passive og står med hænderne inde i ærmerne og hættten ned i øjnene. En voksen kommer på legepladsen med et positivt kropssprog og inviterer til aktivitet. Efter kort tid er mange børn og flere voksne i gang med at slæbe juletræer og grave huller, så de kan bygge en hule.

Nuancer:

Musikalsk leg med lyde. Det er onsdag – der er musik i puderummet. Efter musiktoget står børnene med hinanden i hænderne på den blå streg. Den voksne tager initiativ til rimet "lirum larum lumsen, sæt dig ned på numsen". Efterfølgende byder børnene ind med flere versioner af rimet.

Pizzabagning på terrassen. Det er tid til eftermiddagsmad og der er tændt op i pizzaovnen. Flere børn er i gang ved bordet sammen med en voksen. Den voksne agerer italiensk pizzabager og bruger fagter og accent mens han dirigerer med børnene. Børnene griner og forsøger selv med at lege med sproget.

Krop, sanser og bevægelse

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Sådan gør vi hos os:

Hyldgård:

Glæde:

Det handler om at vise børnene glæden ved at bruge sin krop og at bruge denne glæde som motivation til at blive ved at bevæge sig og eksperimentere med kropslige udfoldelser.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At udvikle deres motoriske færdigheder
- At være i fysiske rammer, der inspirerer til at eksperimentere med krop og bevægelse

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Skaber rammerne for at bruge grundbevægelser (både fysiske rammer og aktiviteter)
- Er rollemodeller og er aktivt med
- Går med og ved siden af og fejrer børnenes succeser

Vi vil gerne se børn som:

- Udviser lyst, glæde og mod til at bruge deres krop i legen
- Udfordrer sig selv

Kropsbevidsthed:

Det handler om at hjælpe børnene til at få bevidsthed om sin egen krops evner, muligheder og grænser. At kunne mærke sig selv og bruge den erfaring, som lagrer sig i musklerne.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At udfolde sig kropsligt
- At øve sig i at blive selvhjulpne
- At få kendskab til kroppens dele, funktioner og sanser

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Hjælper dem på vej og er positivt opmuntrende
- Lader børnene prøve selv

Vi vil gerne se børn som:

- Kan finde ro og mærke sig selv/hvad kroppen fortæller én
- Er nysgerrige på kroppens funktioner/reaktioner

Eksempler:

Glæde:

Mulighed for bevægelse. På vores motorikrum bygger vi baner, hvor man kan klatre, hoppe, snurre, rutsje osv. Vi leger sanglege, får fodbad og massage. Udenfor spiller vi fodbold, leger fange- og gemmeleg, klatrer i træer, cykler, går med bare tæer i sandet o.s.v.

Kropsbevidsthed:

At mærke sig selv. En vinterdag spørger børnene hvilket overtøj de skal have på ud på legepladsen og en voksen siger for sjov: "flyverdragt eller underhylere!". To friske piger beslutter sig for at rende ud i underhylere og finder hurtigt ud af, at det er alt for koldt.

Sådan gør vi hos os:

Lægdsgård:

Glæde:

Det handler om at vise børnene glæden ved at bruge sin krop og at bruge denne glæde som motivation til at blive ved at bevæge sig og eksperimentere med kropslige udfoldelser.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At udfolde sig kropsligt og lære med hele kroppen
- At vælge det, som giver dem glæde til bevægelse/det sanselige
- At søge udfordringer, som passer eget udviklingsniveau
- At danne egne erfaringer og anvende dem i leg

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Er rollemodeller, igangsættere og viser glæde ved at være aktivt deltagende
- Er opmærksomme på, om man går bagved, foran eller ved siden af
- Kan aflæse/afkode børnene og vurdere, om der er noget der skal gøres mere eller mindre af

Vi vil gerne se børn som:

- Bruger deres krop og det sanselige - som vælger det til og er nysgerrige
- Tager glæden med videre og presser sig selv til at gøre endnu mere og udvikler sig (det der virker, godt gør vi noget mere af)
- Øver sig i at lykkes

Kropsbevidsthed:

Det handler om at hjælpe børnene til at få bevidsthed om sin egen krops evner, muligheder og grænser. At kunne mærke sig selv og bruge der erfaring, som lagrer sig i musklerne.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At opleve på egen hånd, gøre sig erfaringer og prøve sig selv af
- En øvebane for selvhjulpethed, hvor tingene på sigt vil lykkes

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Prioriterer det sanselige, da det er grundstenen for kropsbevidsthed
- vurderer konsekvensen/farligheden af, hvad børnene gør i deres leg og kun bremser dem, hvis det vurderes for risikabelt (hvor børnene lære at mærke efter, og danne egne erfaringer)
- Tilbyder forskellige muligheder, som gør børnene mere bevidste om kroppen (og hvad man kan og ikke kan)

Vi vil gerne se børn som:

- Kender både sin kunnen og begrænsninger
- Spejler sig i både børn og voksne
- Kan registrere omgivelserne de befinder sig i (fx vejret, udfordringer osv.)

Eksempler:

Glæde:

Kælkebakken. En voksen og en gruppe børn er på kælkebakken. Den voksne løber ned af bakken og børnene følger efter. Børnene foreslår andre måder at komme ned på (eksempelvis rulle, hoppe, koldbøtter mm.). Nogle børn springer ud i det af sig selv, mens andre skal støttes og motiveres af den voksne. De griner og fjoller og drøner længe op og ned.

Musik på scenen. En gruppe piger efterspørger musik på scenen. De vil øve sig på et danseshow, som de vil vise for de andre børn. Da de har øvet, inviterer de resten af børnegruppen til at se forestillingen. De sætter sig forventningsfuldt og glæder sig over ca. 30 sekunders opvisning. Herefter klapper "publikum" begejstret.

Kropsbevidsthed:

Se hvad jeg kan. Et barn har længe kørt på løbecykel uden at turde prøve kræfter med den tohjulede. En voksen finder en passende cykel og beder barnet sætte sig op. Barnet virker betænkeligt, men den voksne motiverer ved at italesætte at det tror på barnet. De første par ture er usikre, men med støtte får barnet tillid til egne evner. 5 min. senere cykler barnet selv, og henvender sig stolt til de øvrige voksne og forældre som kommer ind af lågen.

Natur, udeliv og science

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed

Sådan gør vi hos os:

Hyldgård:

Bæredygtighed:

Det handler om holde af og beskytte naturen. F.eks. hvordan kan vi være med til at gøre en indsats for, at verden overlever?

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- Være i, opleve og lære at holde af naturen

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Viser engagement og nysgerrighed
- Er rollemodeller
- Viderebringer viden

Vi vil gerne se børn som:

- Viser respekt og ansvarlighed for naturen

Nysgerrighed:

Det handler om ikke at kvæle børnenes nysgerrighed med voksenfornuft, men derimod at turde at være eksperimenterende sammen med børnene og ikke give alle svar på forhånd.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At færdes i naturen
- at opleve naturen
- At mærke og eksperimentere i naturen

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Giver mulighed for nysgerrighed og fordybelse
- Lytter, undersøger og eksperimenterer sammen med børnene

Vi vil gerne se børn som:

- Går på opdagelse og søger udfordringer
- Har lyst til at være aktive i og med naturen

Eksempler:

Bæredygtighed:

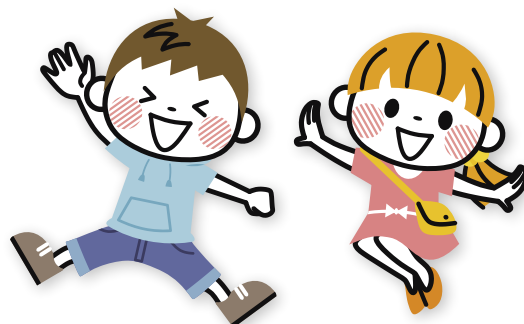
Mindske madspild. Vi spiser eftermiddagsmad og taler om, at man skal øve sig i at mærke efter, hvor meget man kan spise og drikke inden man øser op og at man hellere må tage flere gange end at smide mad ud.

Mindske forbrug i hverdagen. På badeværelset, taler vi om at spare på håndklædepapir – 2 stykker er oftest nok og det er sjældent nødvendigt med 10 stykker. Når børnene er tørstige og tager et engangskrus, taler vi også om, at 1 krus er nok.

Nysgerrighed:

Følge børnenes initiativer. Et barn vil gerne grave efter regnorme. Vi finder skovle, spande og forstørrelsesglas. Flere børn kommer til og vi finder mange sjove smådyr og insekter.

Deltage og undre os sammen med børnene. Børnene kommer med smådyr og insekter og viser dem til os. Vi søger i fælleskab efter svar på, hvad det er for nogle dyr gennem plakater, bøger eller iPads.

Sådan gør vi hos os:

Lægdsård:

Bæredygtighed:

Det handler om holde af og beskytte naturen. F.eks. hvordan kan vi være med til at gøre en indsats for, at verden overlever?

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At få oplevelser i naturen
- At lære at værne om og holde af naturen
- At udnytte naturens ressourcer (køkkenhave, selv-forsynende, skoven osv.)

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Inspirerer og ikke skræmmer (bevidsthed i børnehøjde)
- Har opmærksomhed på natur, miljø og genbrug og deler viden herom
- Gør processerne i naturen håndgribelige (eksperimenterer)
- Har opmærksomhed på genbrug og inspirerer til genanvendelse

Vi vil gerne se børn som:

- Smider affald i skraldespanden
- Er nysgerrige på naturen
- Viser begyndende forståelse for hvordan vi passer på naturen

Nysgerrighed:

Det handler om ikke at kvæle børnenes nysgerrighed med voksenfornuft, men derimod at turde at være eksperimenterende sammen med børnene og ikke give alle svar på forhånd.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At fordybe sig i det, som fanger dem
- At kede sig (kedsomhed skaber nysgerrighed)
- At eksperimentere med naturens materialer

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Møder børnenes nysgerrighed og udforsker/undersøger sammen med dem (uanset om de voksne kender svaret eller ej)
- Lader børnene være i "fred" (så de kan drage egne erfaringer)
- Inspirerer i form af aktiviteter og materialer

Vi vil gerne se børn som:

- Eksperimenterer og afprøver
- Finder løsninger på udfordringer
- Stiller spørgsmål
- Lytter opmærksomt og går i dialog

Eksempler:

Bæredygtighed:

Børnene inddrages i processerne. Vi henter frugt/grønt i køkkenhaven som vi efterfølgende tilbereder og spiser sammen med børnene til frugt og eftermiddagsmad. Rester gives til dyrene eller frasorteres til kompost.

Affaldssortering – hverdagsfokus. Når vi spiser og har tomme mælkekartoner, frasorteres låget og puttes i en separat spand til plast. Når spanden er fuld tømmes den i den blå tønde i laden og afleveres senere på genbrugspladsen sammen med børnene.

Nysgerrighed:

I skoven. I skoven finder vi et ådsel. Vi taler om hvilket dyr det kan være og hvad der kan være sket. Senere placerer vi det på toppen af en myreture, og holder øje med processen. Når knoglen er ren, hænges den på knogletræet.

På Lægdsård. Vi vender en sten og løfter en træstamme – hvad finder vi mon? Vi bruger iPads og bøjer til at være nysgerrige og undersøgende.

Kultur, æstetik og fællesskab

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medie.

Sådan gør vi hos os:

Hyldgård:

Forskellighed:

Det handler om at vise børnene, at vi alle er forskellige og at denne forskellighed er en styrke.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At opleve, at der er plads til forskellighed
- At blive præsenteret for forskellighed og møde voksne, som er forskellige
- At deltage i forskellige fællesskaber

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Respekterer og accepterer forskelligheder og ser dem som en styrke
- Som møder børn forskelligt

Vi vil gerne se børn som:

- Giver plads til forskellighed
- Respekterer forskellighed

Fantasi:

Det handler om at lære børnene at værdsætte ked-somheden, så der er rum til at fantasien vokser og som voksen at have respekt for, at fantasi kan tage tid og vokse af ingenting.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- Tid og rum til uforstyrrelighed
- At have adgang til og mulighed for at anvende forskellige materialer og redskaber

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Respekterer børnenes leg og kan vurdere, om legen skal forstyrres
- Er spontane og deltagende
- Griber børnenes ideer

Vi vil gerne se børn som:

- Er fantasifulde, spontane og glade
- Er åbne for andres ideer
- Kan fordybe sig i leg

Eksempler:

Forskellighed:

Forskellighed som en styrke. Vi har samling og et barn fortæller om, at hele familien skal til Grækenland og besøge bedsteforældrene. Vi taler om de ting, som kan være forskellige i Grækenland i forhold til her i Danmark. Andre børn byder ind med de oplevelser, de har haft i andre lande og kulturer.

For at have ens muligheder, skal man behandles forskelligt.

Vi skal ud at lege efter madpakker. To børn får lov at komme ind og holde en lille pause med en bog, mens de andre er i garderoben. Vi taler med resten af børneflokket om, at vi alle kan have brug for noget forskelligt og giver dem en ærlig forklaring på hvorfor, så det bliver helt almindeligt, at der kan gælde forskellige regler for børnene.

Fantasi:

Lader børnene bruge deres fantasi og understøtter deres idéer. En gruppe drenge har opdaget, at alle frugtkasserne er blevet tømte og skal smides ud. De få lov til at tage dem med på det kreative værksted, da de vil lave et sørøverskib.

De går i gang med malertape, lim og farveblyanter. Undervejs får de brug for et flag og vi hjælper dem med at få fundet en lang gren på legepladsen og et stykke stof.

Undgår unødige forstyrrelser. Fire piger leger i en selvbygget hule i Vildmarken og er i gang med at få lavet vægge hele vejen rundt om. De hører, at det er tid til at rydde op og kommer hen og spørger, om de ikke må blive ude og fortsætte med legen. Det får de lov til.

Sådan gør vi hos os:

Lægdsgård:

Forskellighed:

Det handler om at vise børnene, at vi alle er forskellige og at denne forskellighed er en styrke.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

- At opleve, at vi er forskellige og derfor bliver behandlet forskelligt
- Være den de er med respekt for fællesskabet
- At opleve, at forskellighed er en styrke

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Er ærlige omkring børns individuelle behov på en anerkendende måde (kontekstbestemt)
- Er forskellige – og som er bevidste om hinandens forskellighed og kan se den som en styrke
- Tør behandle alle børn forskelligt

Vi vil gerne se børn som:

- Tror på sig selv på "trods" af forskelligheder
- Supplerer hinanden
- Udnytter hinandens ressourcer
- Respekterer hinandens forskelligheder

Fantasi:

Det handler om at lære børnene at værdsætte ked-somheden, så der er rum til at fantasien vokser og som voksen at have respekt for, at fantasi kan tage tid og vokse af ingenting.

Børnene skal i hverdagen have mulighed for:

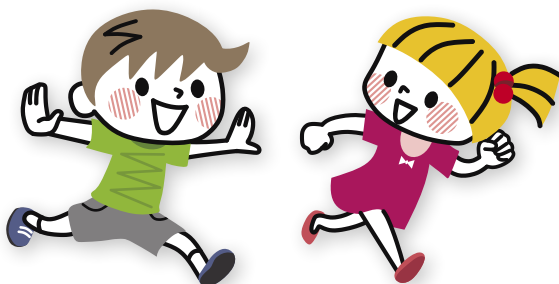
- Uforstyrret leg
- At bygge og konstruere-
- At kede sig
- Sætte sit personlige præg og gøre til sit eget

Børnene skal i hverdagen møde voksne som:

- Respekterer legen og relationerne
- Er procesorienterede
- Inspirerer til nye legemuligheder (materialer, aktiviteter, ideer)
-

Vi vil gerne se børn som:

- Er kreative og nysgerrige
- Leger

Eksempler:

Forskellighed:

Individuelle hensyn. Solen skinner og der er forår i luften. Nogle store børn efterspørger at få sko og termotøj på. Vi snakker med børnene - de får lov mod en forventning om, at de mærker efter, og holder sig fra vandpytter og mudderhuller.

Familieformer: Vi sidder til morgenmad og samtalen falder på sygdom i familien. Vi taler åbent og ærligt med børnene om den konkrete situation. Vi griber børnenes spørgsmål ind i relationer, struktur, kultur og eventuelle ændringer i familien.

Fantasi:

Leg. Der sidder nogle børn og leger. Den voksne kommer for at give en besked men trækker sig i respekt for legen, og vender tilbage på et senere tidspunkt, når legen er afsluttet.

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Sådan gør vi hos os:

Børn i udsatte positioner er de børn, som har behov for en særlig tilrettelagt pædagogisk indsats for at kunne højne deres livskvalitet og udvikle deres kompetencer bedst muligt. Udsathed er et dynamisk begreb – barnet kan eksempelvis være udsat i sociale sammenhænge, men være dygtig til tal og bogstaver. Grundlæggende skal barnet ses i lyset af dets kompetencer og ressourcer, for at undgå stigmatisering i vores handlemønstre. Nogle børn er udsatte i mange positioner, andre i få. Fælles for dem er dog, at det at indgå i fællesskaber, at have venner og blive mødt af positive voksne er afgørende for deres grad af livskvalitet og udviklingsmuligheder.

Børn i udsatte positioner skal som udgangspunkt ikke udskilles fra resten af børnegruppen. Vi har i høj grad fokus på de voksnes selvagens i forhold til den pædagogiske opgave, så vi kan skabe de optimale muligheder for de udviklende, sociale relationer. Vi prioriterer, at de voksne har relevant faglig viden og handlekompetencer til at kunne tage højde for de individuelle forudsætninger, der er til stede i børnegruppen. På den måde sikrer vi, at alle børns behov for læring, trivsel og aktiv deltagelse i fællesskabet bliver tilgodeset. Som voksne ved vi, at ikke alle har de samme forudsætninger, og at forskellige udgangspunkter kræver forskellige former for støtte. Differentiering er vigtigt – såvel pædagogisk, følelsesmæssigt som socialt.

Eksempler:

Bjørn på 5 år har en diagnose inden for autismspektrumet, som bl.a. medvirker, at han hurtigt opbruger sin energi, da han har svært ved at sortere i sanseindtryk. Det hjælper Bjørn, at han har et dagsskema af piktogrammer i børnehaven, som han gennemgår med en voksen hver morgen. Bjørn kan også orientere sig efter planen i løbet af dagen. I Bjørns dagsrytme er der indbygget pauser, så han kan få tanket lidt energi på. I pauserne er der en voksen med, men der stilles ingen krav til Bjørn og han kan frit vælge om han vil tegne, læse i en bog eller bare stirre ud i luften.

Når Bjørn har haft pause, har han mere overskud til at gå ud og lege med de andre børn igen. Nogle gange bliver det svært for Bjørn at have overskud til en planlagt, pædagogisk aktivitet. Så hjælper den voksne Bjørn til at deltage ved fx at give ham pause, lade ham trække sig lidt og kigge på eller lade ham sidde hos den voksne. Det kan også være, at Bjørn får en særlig opgave i aktiviteten, så han har mulighed for at deltage på sin egen måde. De voksne er også tæt på, når Bjørn leger, så de kan være hans sociale tolk i alt det, man skal øve sig i, når man skal samarbejde, forhandle, komme med idéer, lytte til andre og hvad det ellers indebærer at lege med andre børn.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Sådan gør vi hos os:

Et konstruktivt forældresamarbejde er afgørende for os alle og er væsentligt for vores pædagogiske arbejde i Hyldgård og på Lægds gård. Forældrene har det primære ansvar for børnenes udvikling og livskvalitet og skal derfor involveres og være deltagende i hverdagen. Vi tror på, at et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde understøtter barnets udvikling, trivsel og læring.

Gennem vores daglige kontakt til forældrene kommer vi tæt på hinanden på en uformel måde, og det er en prioritering, at de voksne har tid til "snak" i hverdagen. Vi har ansvaret for, at forældrene føler sig set, hørt og velkomne og bliver mødt af "runde" voksne, som lytter og deler nuancerede perspektiver.

Den uformelle kontakt skaber forudsætningerne for, at vi, gennem en god dialog, kan kvalificere den pædagogiske indsats og sammen arbejde målrettet med barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Eksempler:

Klokken er kvart over fire og Tilde og Gustavs far kommer ind i børnehaven for at hente dem. Tilde og Gustav leger og har ikke lige tid til at komme med hjem. Far sætter sig hen til bordet og skænker sig en kop kaffe, mens børnene leger færdig. Han taler med den voksne, som sidder og smører knækbrød. Efter nogle minutter kommer Tilde og Gustav hen til bordet og vil gerne have et knækbrød. Den voksne smører til børnene og far bliver også tilbudt et – han siger ja tak. Mens de spiser, får de sig en snak om dagen. Der kommer en anden far, som også sætter sig ved bordet og får en kop kaffe. De to fædre og den voksne får en god snak, mens børnene spiser og byder ind med kommentarer om dagens oplevelser.

Inddragelse af lokalmiljøet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Sådan gør vi hos os:

Det er vigtigt, at en institution ikke lukker sig om sig selv. At vi får nye impulser og har gode samarbejdspartnere er af afgørende betydning for at være i udvikling og kunne skabe det bedste og mest tidssvarende tilbud.

Vi har bl.a. samarbejde med:

- Ikast-Brande Musikskole, som bidrager til, at vi udvikler vores musik i dagligdagen, uddanner os og finder inspiration. Vi har et tæt samarbejde med bl.a. ugentlige undervisningsforløb.
- VIA Ikast, som både omhandler de studerende, vi har i praktik, men også i form af deltagelse i forskellige pædagogiske forløb, som kan foregå både i husene og på seminarier.
- Ikast-Brande Bibliotek - både som bibliotek, men også i forskelligt sprogligt arbejde.
- Plejehjem i byen, hvor vi har en fast aftale om at komme og synge sammen med de ældre borgere, som bor på plejehjemmene, hvilket er givende både for de ældre og for børnene.
- Den lokale kirke, hvor vi deltager i forskellige højtidler og arrangementer.
- Lokale virksomheder på en række forskellige områder - både for at besøge, men også som samarbejdspartnere i forskellige projekter.
- Aarhus Universitet i forhold til diverse projekter med studerende, som i samarbejde med os undersøger læring og udvikling i institutionen.
- De lokale skoler, hvor vi bl.a. deltager i forskellige arrangementer og på den måde er med til at skabe sammenhæng til børnenes fremtidige skolestart.

Alt i alt er det vigtigt, at børnene oplever, at vi er åbne og innovative i forhold til lokalsamfundet.

Eksempler:

En flok 4-5 årige børn skal ned på det lokale plejehjem og synge sange sammen med beboerne. Beboerne placerer sig i en rundkreds med børnene i midten. Børnene går rundt og giver hånd og fortæller deres navn og spørger, hvad de ældre hedder. Jens Peter på 82 år har været i Føtex om formiddagen for at købe chips til børnene. Han deler ivrigt ud og børnene er begejstrede. De synger en masse sange sammen - både nogle nye og nogle gamle klassikere som "Jeg ved en lærkerede", som beboerne kender godt. De leger også med farverige tørklæder og en af de voksne fra børnehaven spiller guitar til. Da de er færdige med at synge og spille, forbereder børn og ældre frokost sammen. De dækker bord, snitter grønsager, laver saftevand, retter an og sidder sammen og får en hyggelig snak. Under frokosten spørger Jeppe på 5 år, Jens Peter, hvor han egentlig sover henne. Jens Peter svarer, at han har sin egen lejlighed ovenpå og at de må komme med ham op og se den bagefter. Det vil børnene gerne og da de er færdige med at spise, skynder de sig med Jens Peter og en voksen fra børnehaven op med elevatoren. De ser hans lejlighed og får flødeboller, som Jens Peter også har købt til børnene i Føtex. Da det er tid til at vænne hjem til børnehaven, siger børnene tak for besøgt og Jens Peter siger: "Det er så dejligt, når der sker lidt her!". Et par måneder senere er Jens Peter og nogle andre beboere fra plejehjemmet ude i børnehaven og synge og de kommer også ud i børnehaven og maler fastelavnstønder.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Sådan gør vi hos os:

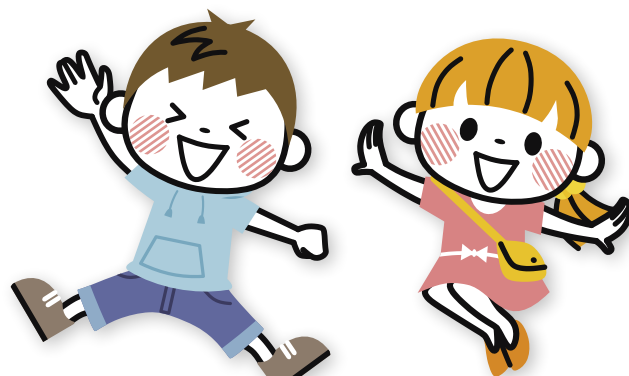
Når barnet har 1½ år til skolestart, holder vi en samtale med forældrene, hvor vi i samarbejde opstiller en handleplan for, hvad vi hver især skal have fokus på, så barnet kan få de bedste forudsætninger for at starte i skole.

Når der er 1 år til skolestart er der mindst én gang i ugen aktiviteter, som er målrettet førskolegruppen. Her tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, som har til formål at skabe sammenhæng til skolen. Bl.a. vil der være en struktur, som minder om det, børnene vil møde i 0. klasse, hvor man fx øver sig i at sidde stille og lytte, række fingeren op, skifte mellem skolelignende opgaver og leg osv. Derudover arbejdes der i løbet af året med alt lige fra sociale kompetencer til gåpåmod, selvkontrol og konkrete temaer som eksempelvis cykelture og meget andet.

Når barnets tid hos os er ved at gå på hæld, samarbejder vi med de omkringliggende skoler og SFO'er, hvor vi tager til besøgsdage o. lign. Vi overleverer hvert enkelt barn til skolen, og er der brug for en udvidet overlevering med deltagelse af forældrene og evt. PPR, så er der også mulighed for det.

Eksempler:

Det er forår og en flok børn skal starte i skole efter sommerferien. Skolen har inviteret børnene til nogle forskellige besøgsdage – både hvor de er med i selve skoletiden og hvor de besøger SFO'en. En voksen fra børnehaven er med og bliver i skolen/SFO'en hele tiden. Da børnene har været afsted et par gange, trækker den voksne fra børnehaven sig, så børnene har mulighed for at danne relation til de voksne i skolen og SFO'en. Forældrene henter børnene i SFO'en. Dagen efter fortæller børnene ivrigt om deres oplevelser.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelse af børnemiljøet skal inddrages.

Sådan gør vi hos os:

I det pædagogiske læringsmiljø medtænker vi det fysiske børnemiljø, når vi bl.a. har overvejelser omkring den fysiske indretning af både inde- og udeområder, støjniveauet, fleksibilitet i indretningen (mulighed for både store og små rum alt efter behov), plads til både stille leg og fysisk udfoldelse osv.

Vi medtænker det psykiske børnemiljø, når vi bl.a. har overvejelser omkring relationer, samspil, plads til forskellighed, rummelighed, ligeværdighed, inddragelse, stemninger og sprogets betydning.

Det æstetiske børnemiljø medtænkes bl.a., når vi har overvejelser omkring, hvordan børnenes omgivelser kan være med til at fremme og understøtte børnenes lyst til at fordybe sig, bevægelse, lege, være nysgerrige, lære, opleve, finde ro, udfolde sig osv.

Eksempler:

Det psykiske børnemiljø:

Det er eftermiddag og 3 piger på 5 år er med til at lave dej til boller sammen med en voksen ude i køkkenet. Snakken går højlydt mellem børnene og den voksne og først er de optagede af, at putte de rette mængder i skålene og finde ud af, om man fx kan putte Rugfræs i boller og om de mon stadig vil være sprøde, når bollerne er bagt. Den voksne siger, at de jo kan prøve det af. Derefter begynder de at eksperimentere med, hvem der kan få melet til at flyve højest op i luften ved at klappe hænderne hårdt sammen. I samme køkken står køleskabene med alle børns madpakker og der er lidt trafik af mennesker ind og ud. Den voksne har al sin fokus på pigerne og de voksne og børn, som kommer forbi bryder ikke ind.

Det fysiske og æstetiske børnemiljø:

Sille på 4 år har lyst til at male et billede til sin mormor. Sille går ind på det kreative rum, hvor der sidder en voksen og klipper sammen med 3 andre børn. I hjørnet af lokalet er 4 drenge i gang med at save brædder over. Der kommer en ny voksen ind i rummet, som hjælper Sille med at finde staffeli, maling, forklæde og pensler frem. Sille spilder lidt maling på gulvet. Den voksne siger, at det ikke gør noget – her er alligevel allerede gamle malerpletter på gulvet. Da det er tid til frugt er Sille ikke færdig med maleriet. Hun aftaler med den voksne, at hun kan lade det stå og male videre bagefter.

Sydbyens dagtilbud Hyldgård & Lægds gård

Daginstitutionen Lægds gård
Lægds gårdsvej 3
7430 Ikast
Tlf. 9960 4870

Ikast-Brande
Kommune

Børnehaven Hyldgård
Hyldgård's Allé 5
7430 Ikast
Tlf. 9960 4860